

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๗

นาข้าวนาเกลือ

ที่ของเราต่อไปคงจะมีป่าขึ้นละ เวลานี้กำลังปลูกเรื่อย ๆ อีกสัก ๔-๕ ปีก็ขึ้นสูงละ ไม่มีหลายชนิดเอามาปลูกตามแต่พื้นที่ พื้นที่เหมาะสมกับไม้ชนิดใดก็เอาไม้ชนิดนั้นมาปลูก ๆ ถ้าเป็นดงก็พวกไม้ตะเคียน ไม้สักดี ไม้สักนี้ชอบดงนะ ในวัดเราทั้งหมดที่ปลูกแล้ว ไม่มีที่ปลูกไม่ว่างเลย ทางด้านโน้นไม้สักประมาณสองพันกว่าต้น ด้านนี้มานี้เป็นพวกไม้ตะเคียนทอง สับกันไปในป่านี้ ไม้ตะเคียนทองต้นใหญ่แล้วจะเกือบเท่าต้นเสาแล้ว ปลูกไม่กี่ปี ขึ้นเร็ว

ต่อไปอยากดูป่าก็ต้องไปเที่ยวดูตามวัด ตามบ้านไม่มีเหลือ เขียนไว้ไว้ ๆ อย่างนั้นว่าอนุรักษ์ ๆ เขียนไว้แบบเขียนไว้ ๆ ถูกทำลายหมดไม่มีเหลือเลยนะ สุดท้ายก็ไปรวมอยู่ที่วัดวัดรักษาป่า ของเรานี้ก็จะรักษา อย่างน้อยเวลานี้มันก็รวม ๗,๐๐๐ ไร่แล้วที่น้ำหนาวนี้ นี้เราก็คือรักษาป่า ทางนี้ไม่มากดูเหมือน ๓๐๐ กว่าไร่ แต่ดินดี เป็นป่าที่บดง นี้เรายังจะซื้ออีกเรื่อย ๆ นะ ไม่ใช่จะหยุดเพียงเท่านั้น ซื้อเรื่อย ๆ เงินนี้แยกไปหลายด้าน ถ้าหากว่าเราจะทุ่มใส่ทางเดียวมันก็ได้เร็ว แต่นี่ช่วยทุกด้านทางไหนก็ช่วย ทางไหนก็วิ่งมา ๆ ก็แบ่งให้ทางนั้นทางนี้ เวลาที่โรงพยาบาลก็ตั้ง ๔ - ๕ โรงแล้วทั้ง ๆ ที่เราพักนะ พักยังไม่ได้อีกให้เวลานี้ หมุนเงินไปทางน้ำหนาว

ทางโรงพยาบาลมาขอเราก็คือเห็นใจ ให้ไป ๔ - ๕ โรงแล้วเวลานี้ทั้ง ๆ ที่พักอยู่นะ ๔ - ๕ โรงป่าเข้าไปสัก ๗-๘ ล้านแล้วใช้เล่นเมื่อไร มีแต่ราคาแพง ๆ พวกรถ พวกเอกซเรย์ อัลตราซาวด์ นอกจากนั้นยังได้ช่วยที่แคบก็ซื้อให้ ขยายออกไป เช่นอย่างเขาค้อนี้ได้ทำถนนให้ จากทางใหญ่เข้ามาดูเหมือน ๒๐๐ เมตรไม่ได้ยาวอะไร ๒๐๐ ของงบประมาณจากรัฐบาลขอลาตยง เขาให้หินลูกรังมา พอใส่เข้าไปเลยเลอะไปหมดเลย พอเห็นเราไปเขาก็มาขอเลย คงไม่ถึงล้าน ๒๐๐ เมตร อย่างมากก็จะอยู่ในล้านหนึ่ง อาจจะขยายให้กว้างอีกก็ได้ก็คงไม่ต่ำกว่าล้านแหละ

บ้านเจ้าหน้าทีก็ไม่มี มี ๒-๓ หลังไม่พอ นี่เขาก็ขอเป็นตึกแถวเป็นห้อง ๆ เลย อันนี้ก็ให้ติดต่อกับทางกระทรวง ถ้าทางโน้นไม่มีงบเลยเราก็ให้เราบอกกันแหละ ปลูกเป็นแถวไปเป็นห้อง ๆ เราบอกว่าเราให้แล้วนี่ ถ้าทางโน้นไม่มีงบแล้วเราจะหางบให้ ก็ห้องก็แล้วแต่ทางนั้นเห็นสมควร เอาขนาดไหนเราก็ให้ขนาดนั้นแหละ รถก็คันหนึ่งแล้วให้ไป ทางไหนก็จะช่วย ๆ ก็ไม่ไหวแล้วจะว่าไง ก็เงินไม่ใช่ห้ามหาสมุทรทะเลนี้ ผู้หามาให้ก็จะตาย เรามีแต่ไว้ ๆ อยู่ พวกหาให้ ๆ จนจะตาย คนนั้นมาให้คนนั้นมาให้อยู่อย่างนั้นทุกวัน ก็เอาของทุกวันนี้แหละไปไม่เอาจากไหน เอาจากทุกวันนี้แหละไป

วิตกวิจารณ์มากจริง ๆ นะ เราคิดเมืองไทยเราถ้าไม่มีป่าแล้ว เมืองไทยนี้ดินนี้จะเป็นเกลือไปหมดเลยนี่วิตกมากนะ ทางรัฐบาลคิดหรือเปล่าก็ไม่รู้นะ เราคิดแล้ว คือถ้าไม่มีต้นไม้แล้วนะเกลือจะขึ้นเป็นตับ ๆ เลยแหละ เวลานี้มันอยู่ทางใต้เพราะความชุ่มชื้น น้ำอยู่ข้างบน มันขึ้นไม่ได้เราก็กทำอะไรทำนาได้ ถ้าลองต้นไม้ใหญ่ ๆ หมดไปป่าหมดไป เกลือใหญ่ขึ้นมาแล้ว เอ้า ทำ นอกจากเราจะทำให้เป็นนาเกลือไปจริง ๆ ไม่สงสัย นี่ในวัดนี้ไปเจาะ เราจะเอาน้ำใช้ในวัดนี้ ไปเจาะ เจาะตรงไหนพาดลงไป โอ้โฮ เกลือนี่เป็นหินเป็นแผ่นเลยนะ เป็นก้อนเลย ใหญ่ ๆ เหมือนภูเขาอยู่ใต้ดิน เจาะลงไปมีแต่เกลือทั้งนั้น เราจึงวิตกวิจารณ์มาก

แล้วเรามองดูไปตามท้องนา คือนานี้เขาตากถาง แต่ก่อนมันเป็นดงเป็นป่าไม่ปรากฏว่าเกลือมีนะ ไม่มีเกลือ ที่นี้พอเขาตากถางเป็นไร่เป็นนา ต้นไม้ที่ยังเหลืออยู่เล็กน้อย หรือมแทรกหว่างนั้นเถาะ ที่เหลืออยู่ตามท้องนาจะตายไปหมดเวลานี้ เพราะเกลือขึ้น ๆ ชาวเปรี้ยะเลย ต้นไม้ที่ยังเหลืออยู่หรือมแทรกตายไป ๆ ส่วนที่เขาตากถางก็เป็นอันว่าไปแล้ว ส่วนที่ยังเหลืออยู่ตามไร่ตามนานั้น เวลานี้ตายไปเรื่อย ๆ ไม่มีฟื้นได้เลยแหละ มีแต่เกลือจึงทำให้เกิดวิตกมาก ต่อไปนี้ถ้าหากว่าจะทำลายป่านี้หมดแล้วเมืองไทยเราจะไม่ได้นะ จะมีแต่เกลือเต็มบ้านเต็มเมือง ทำไร่นาก็ทำไม่ได้เพราะเกลือมันขึ้นมาแล้ว มันก็เป็นนาเกลือไปเลย

นี่ทางรัฐบาลคิดหรือเปล่าก็ไม่รู้ มั่วแต่อนุรักษ์ ๆ เล่น ๆ กันอยู่อย่างนี้ มันไม่ใช่ของจริงนี่ของเล่น ทำเสแสร้งไปอย่างนั้นไม่ได้ทำจริงทำจัง ถ้าทำจริงทำจังใครจะมีอำนาจยิ่งกว่ารัฐบาล ว่าอะไรต้องเป็นอันนั้นซิ ว่าโดยเหตุโดยผล ลองทำโดยเหตุโดยผลใครจะไม่เห็นด้วย จะว่าไง เรื่องของคนทั้งประเทศอาศัยประเทศชาติบ้านเมืองทั้งนั้น เราทำไว้เพื่อส่วนรวมทำไมจะเป็นไปไม่ได้ ใครจะมาขัดมาข้อง นี่ปล่อยให้ทำลายไปหมด ว่าพวกนายทุนมันพวกยักษ์พวกผีนี้ นายทุนนายแทนอะไรให้เกียรติมันอะไร พวกยักษ์ว้างั้นถึงถูก มีกินไม่พอพวกนี้ แล้วยุ่กัน แหย่นี่ทำลายส่วนรวมละ ยุ่ตรงนั้นแหย่ตรงนี้ให้ทำลายส่วนรวม

ป่าของเราที่ซื้อไว้เราก็กินกันเอง พวกนี้จะไปยุแหย่ให้พวกชาวบ้านไปทำลายป่า เพราะฉะนั้นจึงมอบให้ทางทหารควบคุมเลย ใครมาแตะไม่ได้ เรามอบให้ทหารหมด ก็เราซื้อไว้เพื่อชาติบ้านเมืองจริง ๆ เราไม่ได้ซื้อไว้เพื่อพวกเราเนาะ ชั้นหนึ่งเราไม่เคยคิด เราวิตกวิจารณ์กับป่า ตามที่ไหน ๆ ต้นไม้ที่อยู่ตามไร่นาถูกตัดวันลงมา ๆ เกลือกินข้างล่าง เกลือขึ้นมา พอไม่มีน้ำไม่ไหลแล้วเกลือก็ขึ้นมาเต็มไปหมดเลย ต้นไม้มันจะทนเกลือได้หรือ ตายหมด

แต่ก่อนเราไม่เคยคิดว่าแถวนี้มันจะมีเกลือนะเพราะมันเป็นดงแต่ก่อน ที่นี้พอดงออกไปหมดแล้วเกลือขึ้นไปหมดเวลานี้นะ มาเอาเป็นพยานตรงนี้ตรงที่วัดเราเนี่ยเจาะน้ำ ๓ แห่งไม่ได้เรื่องเลย เจาะลงไป โอ้โฮ เกลือนี่เป็นแท่ง ๆ เป็นก้อน ๆ เหมือนก้อนหินนี่ ก้อนเกลือเนาะ เจาะไม่ได้เลยมีแต่เกลือ เจาะลงไปปั้่งนี้ถูกเหมือนหินนะ ความจริงเป็นเกลือ อย่างนั้นละ แล้วต่อไปนี้เมืองไทยเราจะมีแต่เกลือถ้าไม่รักษาต้นไม้ป่าเอาไว้ จะอยู่ไม่ได้นะเมืองไทยเรา จะ

ว่าทะเลทรายก็ถูกทะเลเกลือก็ไม่ผิด มันไปด้วยกันนั่นแหละ ถ้าทางรัฐบาลไม่รีบคิดเสียตั้งแต่บัดนี้แล้วจะไม่มีบ้านเมืองอยู่นะ มีแต่เกลืออยู่ได้ยังไง ใครจะกินเกลือต่างข้าวได้ ทำไรทำนา ก็ต้องมีน้ำ

เพียงเดินจากวัดไปหาหมู่บ้านนี้ก็เห็นแล้วต้นไม้อยู่ตามท้องนาะ แต่ก่อนมันเป็นป่าเป็นดง เขาตากถางเป็นนาแล้วต้นไม้ที่ยังเหลืออยู่บ้างเล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นต้นสองต้นอยู่ตามท้องนา เวลานี้กุดด้วนลงมา ๆ ไม่มีทางที่จะขึ้น มีแต่ทางลดลง กิ่งนั้นตายกิ่งนี้ตายเข้ามา มีแต่เกลืออยู่ข้างล่าง เกลือขึ้นมาหมดแล้วเวลานี้ ถ้าหากว่ามีปามีอะไรนี้ น้ำก็แช่อยู่นั้นแล้วเกลือมันก็ขึ้นไม่ได้ คนก็ทำไรทำนาได้สะดวกสบาย เดียวนี้เป็นเกลือไปหมด ตรงไหนเป็นที่ว่าง ๆ ทำไรทำนาเป็นเกลือหมดเวลานี้ ออกเป็นเกลือ ๆ ต่อไปนี้จะป็นนาเกลือ ทำนาไม่ได้แล้ว นำวิตกเอามากนะถ้าไม่รีบพิจารณากันเสียตั้งแต่บัดนี้

คิดแต่เพียงแค่น้ำไม่คิดถึงเกลือ ถ้าคิดถึงเกลือบ้างมันก็มีน้ำหนักมากในความมุ่งมันของเราที่จะสร้างชาติบ้านเมืองให้แน่นหนามั่นคง คิดแต่ว่ามีน้ำใช้ ๆ ป่าถูกทำลายหมดน้ำกินน้ำใช้ไม่มี คิดแต่เพียงแค่น้ำเท่านั้นก็ไม่พอ ต้องคิดถึงเกลือด้วยซิ เกลือนี่สำคัญมากนะ ถ้าลงได้ขึ้นที่ตรงไหนแล้วทำอะไรปลูกอะไรไม่ได้ทั้งนั้นแหละ เป็นนาเกลือไปหมด เวลานี้กำลังเป็น ถ้าฝนตกมามันชุ่มเย็นน้ำก็อยู่ข้างบนเสีย เกลือกก็อยู่ข้างล่างไม่ขึ้น เราก็กทำอะไรทำนาได้อย่างสะดวกสบาย อย่างที่เคยทำกันอยู่นี้ไม่มีอะไร น้ำไหลอยู่ข้างบน เกลือมันไม่ขึ้นแหละ ขึ้นมาสู่น้ำนะพอน้ำแห้งที่ตรงไหนมันจะขึ้นขาวเปรี้ยวเลยเกลือ

วันนี้ก็พูดเรื่องชาตินั่นแหละ วิตกวิจารณ์ เพราะเราทำจริง ๆ ทำประโยชน์ให้โลกเราช่วยจริง ๆ ช่วยจนสุดความสามารถของเรา ไม่ว่าจะช่วยได้ในแง่ใดเราเป็นไม่นอนใจ ช่วยทั้งนั้น ๆ อย่างนี้แหละช่วยกันอย่างนี้ มนุษย์เราอยู่ร่วมกัน มันถึงมีคุณค่ามีราคา คุณค่าของมนุษย์อยู่ร่วมกันช่วยกัน มีแก่ใจต่อกัน ไม่เอาไรดเอาเปรียบกัน ความมีเมตตาสงสารซึ่งกันและกันเห็นใจเขาเห็นใจเรา เขาทุกข์เหมือนเราทุกข์ เวลาเราทุกข์เป็นยังไง เขาทุกข์ก็เป็นอย่างเดียวกันเทียบกันอย่างนั้นแล้วก็เฉลี่ยเพื่อแบ่งปันปันส่วนกันได้ พอให้อภัยกันก็ต้องให้อภัยกันไปอย่างนี้มนุษย์อยู่ร่วมกันมีคุณค่า

นี่คุณค่าของมนุษย์เห็นได้เวลาอยู่ร่วมกันช่วยเหลือกัน อยู่ด้วยกันช่วยกันช่วยกัน ช่วยเหลือกันไม่ได้นี่ มองกันแบบมองดูตายอย่างนั้นใช้ไม่ได้เลย มนุษย์ไม่มีคุณค่า คุณค่าของมนุษย์อยู่ที่เห็นอกเห็นใจกันช่วยกันซิ นี่ละคุณค่าของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกัน ไม่ใช่เกิดมาเป็นมนุษย์แล้วก็มีคุณค่านะ มีคุณค่าอะไรอย่างนั้น ต้องมีการช่วยเหลือกัน

เพราะฉะนั้นเราจึงได้พูดว่าเราอยากเป็นเศรษฐกิจแข่งเศรษฐกิจตระหนี่ดู พวกเศรษฐกิจตระหนี่มีมาก เราจะไปแข่งเศรษฐกิจคนเดียวแข่งกับเศรษฐกิจตระหนี่ เป็นยังไงเศรษฐกิจเราไปแข่งเขายังไง สมมุติว่าเรามีเงินกองเท่าภูเขาใครมาขออะไร หือ เอาอะเอาเลย ๆ เงินกองเท่าภูเขาไม่ถึง ๒

ชั่วโมงหมดเลย นี่เศรษฐีคนนี้แข่งแบบนี้ละ ไม่แข่งแบบหวงเอาไว้ แข่งแบบให้ว่างั้นเถอะ มีเท่าไรเอาเลย ๆ ใครมาขอเอาเลย ๆ เอาให้หมด ภูเขาเงินภูเขาทองลูกหนึ่งไม่ถึง ๒ ชั่วโมงเสร็จ อย่างนั้นเศรษฐี จึงว่าอยากแข่งละซิ แต่แข่งแบบนี้ไม่ใช่แข่งแบบหวงเอาไว้ แบบให้มีเท่าไรให้หมดเลย

เพราะความเมตตาสงสารมันเหลือล้นพันประมาณ มันมากยิ่งขึ้นกว่ากองเงินกองทองนี้เป็นไหน ๆ ความเมตตาสงสาร ไม่มีก็อยากให้อยู่อย่างนั้น ไม่มีก็อยากให้จะทำยังไง ให้อยู่ก็ยังไม่อยากให้อยู่เรื่อย ๆ เพราะอำนาจแห่งความสงสารครอบ ไม่มีเหลือแหล่ความสงสารนี้เป็นถึงไหนถึงกันนะ อำนาจแห่งความสงสารนี้รุนแรงเหมือนกันกับความเห็นแก่ตัวนะ ความเห็นแก่ตัวนี้ก็รุนแรงเหมือนกันใครแตะไม่ได้ ทีนี้อำนาจแห่งความสงสารที่เป็นฝ่ายธรรมเข้าต่อสู้กันนี้ ทางนี้ก็ เอา ถึงไหนถึงกัน เปิดโล่งไว้หมดเลย

ทีนี้ทางนี้มันเย็นนี้ไม่เหมือนกับทางตระหนี่ถี่เหนียว ทางตระหนี่ถี่เหนียวมันร้อนนี่นะ มีเท่าไรก็ร้อน เศรษฐีมีเต็มบ้านเต็มเมืองร้อนเต็มบ้านเต็มเมืองนั่นแหละ ถ้าเป็นเศรษฐีที่ว่ามีเอ้า มีเท่าไรเอาเลย ๆ ภูเขาทั้งลูก ๒ ชั่วโมงเท่านั้นแหละ เศรษฐีแบบนี้มีเท่าไรเย็นหมด มันต่างกันอย่างนี้นะเรื่องของธรรม เรื่องของธรรมกับเรื่องของโลกต่างกัน

เพราะฉะนั้นจึงสอนเสมอเราเห็นโทษของมัน เรื่องความตระหนี่ถี่เหนียว เราไม่ได้เห็นคุณเหมือนคนทั้งหลายเห็นนะ เห็นโทษของมันจริง ๆ แม้แต่เจ้าของอดอยากจะตายก็ยังไม่เห็นโทษของมัน มันกินไปมนุษย์เรา ตายไปแล้วไปเป็นเปรตเป็นผีเผือกองสมบัติไม่ได้เรื่องอะไร มันก็ยังไม่เห็นโทษนะ มันหนาขนาดนั้นกิเลสของสัตว์ หนาเอาแท้ ๆ

ทีนี้ให้ไปแล้วแทนที่จะไปให้คนอื่นหมดมันไม่ไปนะซิ เจ้าของไม่หวังจะเอาก็ตาม ให้ไปกับสวนมาอันเดียวกันเลย ประโยคสวน ๆ พร้อมกันเลย ให้ไปพับปุ๊บเข้าแล้ว ๆ ให้มากให้น้อยเข้ามากรเข้าน้อยแล้ว ๆ เราไม่เห็นซิไม่ใช่จักขุญาณเหมือนพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าท่านทรงเห็นหมด เพราะฉะนั้นเวลามาสอนโลกท่านจึงสอนแบบอภายาญเต็มที สอนด้วยความรู้ ความเห็นความจริงจริง ๆ ไม่ได้มาสอนแบบงู ๆ ปลา ๆ ดั้น ๆ เดาะ ๆ

การทำความดีนี้เหมือนกัน ทำปีนี้เข้าแล้ว ๆ ทำความชั่วก็ปีบเข้าแล้ว เรามองไม่เห็นซิ ประสานกันนี้ ระหว่างความดีเวลาทำลงไปกับการกระทำผลเข้าแล้ว ๆ เหตุปีบลงไปผลมาแล้วสวนแล้ว ๆ เป็นแต่เพียงว่าจะออกให้เห็นอย่างเปิดเผยนี้มากน้อยเพียงไรช้านานเพียงไรเท่านั้น แต่เก็บ-เก็บไว้แล้วสั่งสมไว้แล้ว ฟักตัวอยู่แล้วในหัวใจ ทั้งดีทั้งชั่วฟักตัวอยู่ในนั้นเสร็จเลย อันนี้ไม่มีใครรู้ มีพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ท่านผู้เชี่ยวชาญพระอรหันต์ ผู้ไม่เชี่ยวชาญก็ไม่เหมือนนี้ แต่ทางรู้รู้ความเชี่ยวชาญกับความไม่เชี่ยวชาญต่างกัน

เอาละทีนี้ให้พร